

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: Grațian Capătă.

Preocupări.

Puterea educativă a basmului.

— Urmare —

Primul aport pe care basmul ni-l oferă cu prisosință în pedagogia practică, este dezvoltarea imaginației. Numai în basme se poate vorbi cu animale, se pot clădi și dărâma munți într'o noapte sau se pot seca mări de minunatul Setilă. Calul năzdrăvan care sboară până la nori și Smeoaica cea c'o falcă în cer și cu una în pământ, năzdrăvanul de Ochilă care vede și 'n dosul lunei și cogiamite namila de om, Lungilă, care ajunge până la cer și ia în brațe pe fata împăratului ascunsă în dosul lunei, nu se pot vedea decât în basme. O perie aruncată în urmă, care prin simplul motiv că e fermecată, se preface într'o pădure, o piatră care pentru acelaș motiv se preface într'un munte sau o oglindă într'un lac, sunt lucruri cari trec peste puterea omenească. Copilul însă, tocmai pentru că e copil își explică ușor lucrul acesta. Fantezia lui trece ca și basmul peste orice primejdie și peste orice obstacol. La el toate se schimbă, dispar, apar, sunt bune, rele, vorbesc sau nu, după plac și vrere. Năzuința lui n'are obstacol și nici imaginația margini. Dar pe când copilul cu imaginația lui atribue jucăriilor sale însușiri pe care le au ființele sau lucrurile care cad sub simțurile sale, basmul îl ridică în lumea miraculosului, a supra-naturalului oferindu-i motive va-

riate și însușiri corespunzătoare pentru dezvoltarea imaginației lui. Imaginația aceasta îi va ajuta mai târziu a pricepe pe Dumnezeu în ființa și toate atributele Lui.

O înrâurire mare are basmul și asupra vorbirii. Cei mai tardivi copii în această privință sunt gata să sbughească pentru a vorbi. Acțiunea basmului îi tentează și priceperea și-o dovedesc manifestându-și dorința de a-l povesti. Se chinuesc cum pot și mai mult gesticulând leaga vorba de vorba până ce termină. Am văzut copii care din îndărătnicie nu vroiau să vorbească și cari, pentru a-și satisface un imbold propriu, vorbeau pe nerăsuflete povestind o istorioară plină de fantezie: Stanciu Elisabeta cl. I la Școala de Aplicație de pe lângă Școala Normală «Principele Mircea» Bădeni-Iași — ș. a.

Urmărind mai târziu această deprindere de a vorbi, vom putea constata cu surprindere efectele asupra adultului, asupra omului în societate. Isvorâta din cea mai aleasă limbă, adevărata limbă românească, vorbirea omului în societate va fi asemenea limbii basmului: clară, simplă și curgătoare.

În cartea sa: «Religia pentru copii» Dl I. Nisipeanu, urmărind dezvoltarea limbajului și arta de a vorbi, ajunge la aceleași concluzii. Nu rămâne dar nici o îndoială că basmul cu frazele lui curgătoare și simple ne poate pregăti omul care știe să vorbească în societate nu să îngâne vorbe fără rost și fără sens.

Prin fantezia lui și dorul de a rechema copilăria, basmul poate fi privit ca cel mai bun mijloc pentru dezvoltarea gustului de a cefi și a cerceta cărțile. Literatura populară și cărțile de basme sunt cele mai gustate și mai căutate. Cine are o carte frumoasă de povești e căutat și întreat ca iarba de leac. Mi-aduc aminte că «Genoveva de Brabant» veneau să mi-o ceară, când eram copil, câte trei-patru odată și ajunsesc, biata carte, de nu se ținea foaie de foaie de atâtă frecatură.

Cine n'a putut constata aceasta? Cine n'a putut vedea că basmele lui Ispirescu și poveștile lui Creangă și Dulfu atât de rar pe la sate, sunt întrebate și nu

mai ajung? Care este concluzia? *Basmul întreține gustul de a ceti și face propagandă culturală fără de nici-un avocat.*

* * *

Revenind la viața de școală, putem constata, că basmul sau istorioarele morale, cum le înțelegem noi a fi alese, oferă un nesecat izvor de inspirație pentru desemnul imaginar. Desemnurile făcute de copii prin care ilustrează o scenă dintr'o istorioară povestită sunt pline de amănunte neașteptate. Ceeace cu greu ar putea spune povestind, redau în desemn și faptul acesta ne poate conduce la o judecată dreaptă despre valoarea reală a priceperii și desvoltării intelectuale a unui copil.¹⁾ Cu alte cuvinte formează ceeace numim un *test* pentru măsurarea inteligenței.

Tot din basme putem intui unele sentimente anevie de exemplificat și de priceput. Nostalgia spre exemplu se poate intui admirabil. Nici nu-mi pot închipui o exemplificare mai bună a acestui sentiment ca în basme. Fata de împărat care moare sub ochii alesului inimei ei și cere să fie dusă să-și vadă părinții și grădina cu flori în care și-a petrecut copilăria, sau feciorul de craiu care înfruntă greutatea peste greutatea alergând în goană nebună pe căi necunoscute să-și regăsească împărăția tatălui său; aceste exemple cu amănuntele basmului sunt tipice. Dar ispășirea păcatului! Nu știu dacă în altă limbă se poate reda mai clar, mai intuitiv, mai impresionant această ispășire. Moșneagul care e sortit să fie stană de piatră și să se usuce carnea pe el pentru vinovăția lui, voinicul care suie un deal în coate și în genunche cărând apă cu gura ca să ude o creangă uscată până va înflori pentru că a păcătuit înaintea părinților săi, atâtea pfaferi din om în diferite animale care de care mai monstruoase pentru a ispăși un blăstem sau cine știe ce alt păcat etc. etc. toate deslegate printr'o mijlocire: de Făt-Frumos sau Ileana-Cosinzeana, cari, în bună-

1) Vezi M. Biciulescu „Desemnul și modelajul la copii“.

tatea lor nemărginită făcând *binele*, îi mântue pe toți de păcat, sunt neîntrecute. Curățirea aceasta prin practicarea *binelui*, fie și mijlocită, constituie un principiu esențial în materie de morală. Religia creștină, ca morală, propovăduiește binele, iar pedagogia rezumă această idee în *bunele exemple*.

Sentimentul național asupra căruia am putea influența cu atâtea exemple reale, trăite chiar, intuit din basme, cucerește mai iute și pătrunde mai adânc. În definiție, basmul apare, din punct de vedere istoric, ca o sinteză a trecutului, iar eroii reali, simbolizați în Feți-Frumoși și Sfarmă-Piatra pentru a fi cât mai gustată «Povestea Neamului». Literatura istorică concepută pe această idee e tot atât de căutată și de gustată ca însuși basmul.

* * *

Trecând la o altă ordine de idei mai putem constata, că prin farmecul lui, basmul, întreținând curiozitatea, ne oferă un bun mijloc pentru educația atenției atât de mobilă la copii iar sugerările lui atâta spontaneitatea gândirii și mijlocește prin orizonturi largi asocierea.

Chiar dragostea de animale, atât de compromisă astăzi, se oglindește în basme fără hotăr. Acel ce nu uită niciodată să facă binele în orice împrejurare, protejează nu numai pe om sau numai calul său, ci pe toate ființele ce-l întâmpină și i-se roagă să le lase în pace căci el știe bine că toate viețuitoarele au fost făcute spre folosul omului. Astfel el le protejează și le îngrijește, iar recunoștința lor, basmul, nu întârzie a o arăta.

*

Cu acestea încheiu reflexiunile mele asupra basmului rămânând ca în viitor să vin cu amănunte asupra metodei de predarea lecțiilor al căror scop îl întruchipează basmul.

Ianuarie, 1927.

C. Brustureanu.

Invățător

Coarnele Caprei—Iasi.

Chestiuni didactice.

Gospodăria în școala primară.

Legea nouă a învățământului prevede în cl. V-VII de fete a școalei primare și predarea studiului: Gospodăria. Că ce pond se pune pe predarea ei, reiese și din faptul că s'au însemnat 3 ore săptămânale pentru acest scop.

Învățământul gospodăriei împreună cu acela al lucrului de mână este temeiul întregii activități a viitoarelor gospodine.

Scopul predării Gospodăriei în școala primară este de a cultiva pornirea firească a fetelor spre ocupațiune și anume spre ocupațiunea care o vor avea ele în viață ca viitoare gospodine.

Observați o fetiță mică, care încă nici vârsta de școală n'a ajuns-o, în jucăriile ei, o vedem că involuntar imitează lucrările mamei sale: fierbe, spală, etc.; așa ajung copilele ca la intrarea în școală, deja să aibă noțiuni suficiente referitoare la Gospodărie.

Studiul acesta este chemat a complecta și clarifica aceste cunoștințe, a le sistematiza și ce e mai principal, a deda fetele să știe cum să folosească unele lucruri în mod folositor pentru trebuințele lor, și cum să se ferească de altele cari pot aduce însemnate pagube.

Acest studiu desvoltă și simțul estetic, care în viața femeii are un mare rol. Fetițele se dedau ca în munca lor zilnică să se supuie anumitei ordine, curățenii, și cruțării; să-și împodobească casa cu puțin și necostisitor—numai cu puțină oboseală—; a servi o mâncare bine preparată și într'un mod plăcut, atrăgător. Bucatele frumos aranjate și vesel servite, mult mai cu

gust le vom consuma ca și pe cele mai scumpe aruncate într'un blid fără gust în desordine și servite cu mânie și înfașurare proastă.

Mai are încă o chemare însemnată Gospodăria. Să deștepte și să desvolte iubirea față de lucrul femeii din casă.

Câte gospodine cunosc, cari zilnic oftează : numai dacă n'ar trebui să fierb.

Și dela acestea ce să așteptăm? În grabă, în fugă, fac prepararea bucatelor, în acelaș mod o servesc și nu se gândesc că membrii familiei adunați, după oboseala muncii lor ar aștepta mai multă atenție și dragoste—și mâncări bine și gustos preparate—ca să-și poată lua hrana trebuincioasă în tihnă și pace.

Multe certuri familiare ar fi delăturate, dacă femeia și-ar isprăvi lucrurile în ordine și la timp.

Învățământul gospodăriei ca și cel al lucrului manual ajută, în foarte mare măsură, la promovarea moralității.

Viitoarele gospodine și mame dedate prin lucruri atrăgătoare la o continuă activitate, vor fi mai atente, ascultătoare și cuminți.

Și această ocupație continuă le va sustrage dela rele, fantezia lor se va ocupa în domeniul Gospodăriei; are imaginațiuni moderate și cinstitute; astfel este abătută dela gânduri și imaginațiuni imorale și desfrânate.

Tot așa viitoarea gospodină dedată fiind cu ocupație, ea își va ști împărți timpul așa fel, încât să fie totdeauna ocupată, prin care fapt numai dobândi poate și ea și familia.

Gospodăria mai are chemarea de a înlătura disprețul atât de mare, pe care îl au unii față de munca manuală și casnică, care este considerată ca servilă și umilitoare. Deci o gospodină harnică, cu minte, înțeleaptă, poate face din caminul său rai -- unde ai săi se vor întreține cu bucurie și plăcere.

Materia este: toate lucrările unei gospodine, executabile zilnic, săptămânal sau anual.

Principii didactice: Gospodăria să producă plăcere—să se predea în mod experimental, de aceia precede

legea învățământului că: «acolo unde nu se poate preda practic, mai bine să nu se predea deloc».

Se prevede că: «e neapărat nevoie de câte o gospodărie mică, asemănătoare cu a unei familii dela țară, sau cu a unei gospodării simple orașenești; fără instalații costisitoare și pretențioase».

Această gospodărie să cuprindă pe lângă camera de locuit, o bucătărie cu aparatele necesare unui me-naj obișnuit, curte cu cotețe pentru porci, păsări, etc. și grădiniță pentru flori și zarzavaturi.

Dar în școlile noastre nefiind încă făcută această instalare, foarte înțelept lucru, că atunci, nici să nu se predea de loc. La o bucătărie instalată pe lângă școală, elevele pot face practică fără teamă de obiec-țiune din partea părinților până când dacă învățătoarea duce elevele la gospodăria sa, aude vociferări că își lucră lucrul cu elevele dela școală.

Mijloace de învățământ. Întregul aranjament din bu-cătărie. Materialul brut—în sensul legii—ar trebui să-l aducă elevele. Aceasta încă este o chestie foarte grea și inexecutabilă în greaua situație economică de astăzi, când este o scumpete enormă, neputându-se prevedea cele mai multe familii nici pe ele cu cele necesare.

Felul de predare este cel experimental. Teoria ză-dărnicește lucrul. Așa dar să se facă puțină vorbă. Explicările puține și la vreme făcute aduc mai mult folos decât prelegerile cu fel de fel de teorii.

Vedem dar că se cere puțină teorie, multă practică, care fără mijloace nu se poate ajunge, de aceea, după părerea mea, ar fi mai rezonabil, că predarea Gospodă-riei la școala noastră pe viitor să se restrângă la prac-tica în grădină, având la dispoziție atât grădină de flori, cât și grădină de zarzavaturi.

Victoria Orian Dr. Sabo.

învățătoare.

Șimleul-Silvaniei, la 9 Aprilie 1927.

Sălajul

Petre Dulfu.

Amintiri în legătură cu serbătorirea distinsului nostru scriitor, ca e împlinește 40 de ani de activitate literară și dedagogică

Puteam să fiu de vreo 4—5 ani, când se răspândise în întreg satul vestea sosirii „domnului“ dela București. După nu știu câți ani, poetul Dulfu se reîntorsese să-și vadă părinții îmbătrâniți și casa în care s'a născut. Multă lume se adunase atunci înaintea casei lui Chifor (tata poetului), dar înăuntru n'au putut străbato decât rudele și câțiva săteni frunțași. Noi, băieții, am fost alungați dela poartă „că doară nu-i comedie aici“, ca peste două minute să ne găsim din nou adunați în sobor.

În cele din urmă, dezoltați că nu-i chip să vedem și noi pe „domnu“, ne-am împrăștiat pe „ulicioară“ în sus și-n jos și am mers pe la casele noastre nu fără oarecare nedumerire.

După masă am ieșit pe „Corn“ (teritor comunal) la jucării unde venise și „domnișorul“ (fiul poetului) Mi-aduc bine aminte cum admiram, și învidiam poate, vaporășele, luntrile și rățuștele de hârtie puse pe baltă pe cari, cu ajutorul unei vergeluțe le dirija cu atâta competență. Cât n'aș fi dat eu pentru o astfel de construcție atât de măestrită!

Au trecut apoi mulți ani, fără a mai auzi vorbindu-se despre poet.

Eram băiat de școală, când trimis de domnul învățător în satul vecin (Șilimeghiu) după „poștă“ am văzut printre alte scrisori și gazete și revista „Albina“. Admirat-am printre colaboratori și numele poetului, pe care nu-l văzusem până atunci tipărit, dar mai mult mi-a plăcut timbrul și sigilul poștei cu inscripțiile lor românești. Oarecum mă întrebam cum s'a putut înlocui pe timbru „10 fillér“ cu „5 bani“. Pe măsură ce creșteam, nănașu (învățătorul) îmi dădea tot mai multe gazete printre cari și câte o „Albina“, pe care o citeam cu voce tare seara, când se întorceau ai noștri dela tuerul câmpului. Acum știam că „domnu“ dela București e profesor la școlile cele „înalte“ de unde ies învățătorii. „Apoi și soția dumnealului e profesoară“ ne spune

odată un țăran sfătos. „Atâtea bani au „acea“, că nu mai știu ce să facă cu ei. Când merg la școală i-așteaptă trăsura în pragul casci. În școală nu intră decât pentru un ceas două, apoi iar se întorc tot cu trăsura. Mari domni“ !

Și deodată mi-ă intrat în cap gândul în jurul profesoratului. În taină doream să merg și eu la oraș, la învățături înalte, dar când mă gândeam la averca părinților lui Dulfu cari și ei erau țărani dar bine înstăriți și apoi mă uitam la greutățile vieții, eu cari se luptau bieții mei părinți, îmi pierdea curajul de a-mi exprima dorința, care mă păștea demult.

Ajuns apoi, prin împrejurări de tot norocoase, în școala secundară, nu mai aveam ocazie să cotesc în românește, nici nu mai auziam despre Dulfu, decât vara în vacanță. Îmi păstrasem cu toate acestea cultul deosebit ce-l aveam față de poct și în tăcere tot mă mai gândeam la realizarea planului meu.

În 1916, când România declarase războiul puterilor centrale, eram tocmai în drum spre frontul rusesc. Din vechiul-regat nu mai veneau scrisori, nici gazete dincoace în Transilvania.

Abea în 1920, după ce serbătorisem evenimentele istorice cunoscute, am putut să văd pe autorul „Visurilor împlinite“. Ajuns în București cu o chestie militară, deși mă sfiyam la început să dau față cu acela, care în taină mi-a condus firul vieții, totuși, în cele din urmă, mă decid să-l caut și să-i spun vești din sat. Vizita mea l-a surprins vădit, dar repede ni s'a încălzit dialogul și am început să și discutăm ca doi vechi cunoscuți. De atunci încoace adescori l-am cercetat și l-am admirat în onestitatea care-l face atât de superior. M'a condus pe la școala normală a „Societății“, m'a prezentat domnului Gârboviccanu, ne-am dus la Socec pentru a lua câte un exemplar din lucrările d-sale neepuizate încă apoi am trecut la Cișmigiu, etc. În drum îmi povestea cu mult meșteșug despre felul cum se prezintă capitala pe la sfârșitul secolului trecut, neputându-și ascunde bucuria și mulțumirea văzând progresul ce s'a făcut de atunci.

Decâteori îl întâlneam, mă sileam să întrevăd în senina dar măiestroasa privire a poctului și pe veselul autor al „Isprăvilor lui Păcală“. Încercare zădarnică. Mai de vreme recunoști în înfățișarea-i demnă și plină de respect pe acela, care a scris „Etica sau morală filozofică“, „Noțiunile de estetică“ sau pe autorul a atâtor cărți didactice.

În timpurile acestea, a celui mai decăzut materialism, te

mai ridici sufletește văzând că se mai găsească oameni cari se entuziasmează pentru frumos.

Iată de ce salutăm cu tot sufletul nostru laudabila inițiativă a foștilor elevi, colegi și admiratori ai dlui Petre Dulfu, cari la vârsta sa de 71 de ani, au hotărât să-i serbătorească într'un mod demn și impunător activitatea-i literară și pedagogică de 40 de ani, activitate valoroasă atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. Să ne trăiești iubite măiestre spre cinstea și mândria neamului și a județului, care Te-a născut !

George Matieșanu

Manifestări culturale.

Din activitatea Cercului cultural „Boian“.

Duminică, 3 Aprilie a. e., Cercul cultural „Boian“ sub președinția D-lui Alex. Boticaș inv. în com Boian, și-a ținut în Com. Roghea a 4-a ședință culturală.

Ca de obicei, întreg corpul didactic a fost prezent la orele 9 când s'a și început Sf. Liturghie.

Au participat la serviciul divin și un număr însemnat de poporeni dornici de învățare.

Serviciul divin a fost oficiat de părintele Paroh din Boian Emil Lobonțiu, care prin căldura și piositatea sufletului său, prin felul cum știe să se poarte cu poporul, a ajuns să fie stimat cu adevărat.

La sfârșitul Sf. Liturghii părintele paroh Emil Lobonțiu a predicat poporului ascultător despre „Dragostea creștinească“ sfârșind printr'un cuvânt de mulțumire adresat inv. din cerc, arătând pe scurt activitatea Cercului cultural „Boian“ și rostul acestor cercuri. Urmează apoi cuvântul de mulțumire adresat de inv. Alex. Boticaș sâtenilor pentru că au asistat la serviciul religios în număr așa de frumos.

La apoi cuvântul D-l inv. din Păgăia, Leontin Farcu, care prin cuvinte bine găsite și exemple din viața poporului a reușit să țină până la sfârșit încătușată atenția ascultătorilor.

Conferința ținută a avut subiectul „Folosele învățării“. La ședința „intimă“ care s'a ținut la școală, D-l inv. din loc Vasile Savinescu cu micuții școlari a cântat mai multe cântece naționale iar elevii au recitat câteva poezii frumoase.

Lecția practică cu subiectul „Formare de propozițiuni în jurul aceluiaș subiect“ din gramatică la cl. a II-a, ținută de inv. Vasile Savinescu, în urma criticei ce a urmat, a fost clasificată de bună.

Ședința intimă a fost încheiată prin conferința intimă „Ținuta învățătorului în mijlocul poporului“ ținută tot de inv. Vasile Savinescu.

Prin felul cum inv. Vasile Savinescu și-a pregătit conferința sa, a fost călduros felicitat iar conferința clasificată ca foarte bună.

Populația Românească din com. Regheca a fost adânc impresionată de activitatea învățătorilor din cere, fiind pentru ei a doua ocaziune de felul acesta, în viața fericită a erei Române.

Boian, la 7 Aprilie 1927.

Alexandru Boticaș

în președinție.

Ședința Centrului cultural Satu-mic.

Cu ocazia serbării învierii D-lui, comuna fruntașă Satu-mic, a avut adevărate zile de înălțare sufletească dând atențiune întrădeavăr obiectivă ședinței Centrului cultural din acea localitate. Nobositul președinte al Centrului să mulțumescă pe deplin ambițiunea și setea de cultură — ce crește mereu — a celei comune, a desfășurat o muncă grea cu elevii și tineretul comunei. Localul cel mai mare din comună s'a dovedit mic să cuprindă insine pe toți participanții comunei și a satelor din jur cari se delectau și se edificau în programul lung și variat din care ținem să amintim frumoasele și înaintea sătenilor atât de plăcutele dialoage, citiri literare interesante și poezii predate cu ușurință. A servit de înălțare sufletească frumoasa conferință „Conducerea rațională a gospodăriei“ de dl P. Varhanoivschi inv. dir. din Sudurău în care s'au împărtășit cu putere convingătoare cunoștințe în adevăr obiective și folositoare economice. Celea mai plăcute amintiri le-au lăsat frumoasele jocuri naționale (călușerul, bătuta, etc.) la cari a pregătit tineretul comunei cu multă paciință, dl președinte al centrului I. Varhanoivschi, deșteptând prin ele setea, curiozitatea și interesul față de portul și jocurile noastre naționale în acest ținut, — și acest fapt îi servește spre laudă.

Accasta ședință festivă a Centrului a întrunit toate con-

dițiile creștinoști și românești. Îi urăm conducătorului sănătate deplină și dar dela D-zeu și pe mai departe, pentru muncă cu asemenea rezultat.

Un participant din jur.

O serbare românească în Chereușa.

Nu de mult, pe orizontul comunei Chereușa, au apărut și pentru Românii pierduți, razele binefăcătoare ale culturii. Unirea și solidaritatea, pentru lucrurile bune, au început a prinde rădăcini... Și roadele lor duc la înaintare. Spre a avea și cetitorul idee de micul progres cultural, vom descrie serbarea din 25 Aprilie a. e., a doua zi de Paști, la care elevii și sătenii ascultători și râvnitori pentru înaintare au fost pregătiți prin mai multe șezători culturale date cu elevii în cursul an școlar în mica școală unde nici elevii n'au loc. Programul a constat din coruri, recitări și câteva scurte pieze teatrale ca „Limba românească“; „Beutura“; „Scrisoare militară“; Despre lăcomie, Despre curățenie s. a. Pentru toate s'au făcut la predare mici scene într'un colț al școlii. Iar în Dumineci seara, când vremea pernitea, se invită publicul și se predă, câte una din acestea, împreună cu cânteco și lecturi — La o șezătoare, am avut onoare de a avea ca oaspe și pe Dl Pătrașcu Gh controlor. — În micile șezători s'a dezvoltat gustul de teatru la tineret, lucru ce de mult doream. Când am văzut că băieții și fetele, mari și mici doresc asta, i-am organizat în societate și am pornit la muncă, gândindu-mă la vorbele bătrânești: „Românul face tot, când vrea“. Și așa a și fost. Două luni de zile s'a învățat la piesa dramatică „Mireasa“ de Th. Speranța. La finele piesei, ca petrecerea să fie mai distractivă, s'a predat comedia „Streinul la Bărbierit“, prelucrată de subsemnatul. În ziua indicată serbarea s'a deschis la orele 9 seara, cu Imnul regal, cântat de tineret. A urmat apoi piesa în cinci tablouri. La tabloul I s'a jucat „tărășelul“ iar la tabloul IV. „Hora lui Cuza“. S'a cântat apoi „Pe-al nostru steag“. A urmat după acest cântec comedia, care a distrat foarte mult publicul. În urma ei s'a cântat: „Eu mă duc, codrul române“.

La serbare a luat parte un public atât de numeros, încât abia avea loc în șura locuitorului Murgu Carol.

Era prezent și Dl. subrevizor de control, Emil Pocola.

Venise mai mult din curiozitate și a rămas extaziat, când

a văzut cât de bine a reușit serbarea. Atunci s'a suit pe scenă și din mijlocul tineretului rolant a rostit o frumoasă cuvântare ocazională, pe care poporul de aici nici odată nu va uita-o. Vorbele D-sale au stors lacrimi de bucurie din ochii locuitorilor Români. Câți mulți dintre ei spun, că nu și-au putut ține plânsul când în mijlocul băeților și fetelor ce până azi erau desconsiderate, și în fața unui public atât de numeros înecat n'avea loc în sală, vino să vorbească un astfel de om ca și care bieții Români din Chereușa n'au avut la petrecerile lor.

Din serbare s'a strâns un venit curat de 4676 lei. Acești bani s'au depus în casa bibliotecii școlare ce de un an a luat ființă pe lângă această școală.

Bunul mers al serbării a fost îngrijit de comitetul aranjator ai cărui membri merită să fie amintiți cu laudă. Aceștia sunt: Ciobanu Vasile, prim aranjator, Antoniu Rațiu, Turbui Ioan, Mozei Gheorgho, Andrei Feri, Mateiu Vasile, Furcie Gheorgho, ambii gradați la jandarmărie: Andreiu Turbui, Erdei Traian, Silaghi Nicolae și Vasile Turbui. Ajutorul dat de Silaghi Nicolae la întregul aranjament este de remarcă.

După serbare, la lumina celor 12 lămpi mari a urmat dansul, până a doua zi, când s'a sfârșit liniștit și cinstit.

Față de tineretul Român de aici a cărui muncă i-o cunosc n'am decât cuvinte de laudă spunându-i ca și pe viitor să se poarte tot așa. Iar comitetului aranjator și pe această cale îi aducem cele mai călduroase mulțumiri și cred că și pe viitor vor depune acelaș interes. — Cât pentru Dl. Revizor n'am cuvinte să-i mulțumesc. Prezența sa a atras toți intelectualii minoritari din com. și a ridicat prestigiul românilor, cari multă vreme își vor reaminti frumoasa vorbire de îmbărbătare și îndrumare pe calea înaintării **)

N. D. Corăciu.

**.) Publicăm cu plăcere serisoare D-lui N. D. Corăciu, despre care știm, că este un învățător harnic și muncește mult și cu spor pentru înaintarea românilor din Chereușa, atât de crosiți în trecut. Il felicităm pentru activitatea din trecut și-o dori-m spor în viitor. — RED.

Pagini de literatură.

Cărți și reviste.*)

(Dări de seamă.)

Elena Dr. Aciu n. Fabian: Romana, piesă națională într'un act pentru școlari și tinerime.

A trecut timpul când de teatre și concerte aveau parte numai orășenii, dar și aceștia numai din când în când, iar sătenii ori erau lipsiți cu totul de ele, ori numai rar de tot își puteau înveseli sufletul cu frumusețile artei teatrale și a muzicii. Azi, mulțumită diferitelor societăți culturale, dar mai cu seamă școlai și slugitorilor ei, sătenii au în fiecare an mai multe ocazii de a putea vedea și auzi reprezentații teatrale, coruri, declamări etc. Școala nu se mai mărginește ca și în trecut numai la munca dintre cei patru pereți, ci desfășoară o activitate culturală intensivă, vrednică de toată considerația și afară în mijlocul sătenilor.

Am progresat mult și în ceea ce privește materialul reprezentațiilor. Vechile dialoge și trialoage încep a se înlocui cu pieze teatrale de un conținut mai ales, mai artistic. Literatura copiilor atât de neglijată în trecut se dezvoltă tot mai mult, iar piezcle teatrale scrise pentru școlari și tinerime se înmulțesc calitativ și cantitativ pe zi ce trece.

Cu bucurie anunțăm cetitorilor noștrii cea mai nouă piesă teatrală a Dnei *Elena Dr. Aciu*: „*Romana*“, apărută în tipografia „Lazar“ din Șimleul-Silvaniei acum decurând. D-Sa ne este bine cunoscută ca autoare a mai multor pieze teatrale bune, scrise pentru tinerimea școlară. Ca și despre celalalte, așa și despre noua piesă numai vorbe bune putem spune. Este scrisă într'o limbă frumoasă, cu scopul ca să scoată în evidență fru-

*) Soc. de editură și autorii, cari doresc să li-se facă dare de seamă în revista noastră asupra lucrărilor apărute, sunt rugați să trimită pe adresa revistei câte 2 exemplare din fiecare lucrare, cu mențiunea: pentru dare de seamă. — Redacția.

mușetea portului și jocurilor noastre naționale și să servescă ca un bun îndemn pentru cultivarea lor. — Cum în multe comune românești acestea au dispărut, pieza teatrală „Romana“ va servi ca unul dintre cele mai bune mijloace de îndemn pentru reînvierea portului și a jocurilor naționale, cari formează una dintre notele distinctive ale unui neam. Reînvierea lor însemnează trezirea și reînvierea neamului.

Deși pare scrisă mai mult pentru intelectuali, ca anumite adaptări se poate preda și țăranilor cu bun succes. Aranjatorii vor trebui însă să se îngrijească de personal corespunzător și costume frumoase necesare la ridicarea nivelului piezci.

Valoarea piezci crește și prin faptul, că urmărește și tendințe educative, cultivarea sentimentului de abnegațiune și jertfă, aduse pentru ajutorarea celor buni, dar nenorociți, calități rari în zilele noastre, când omenirea este stăpânită aproape numai de egoism și materialism.

În pieză predominază dela început până la sfârșit nota națională și la urmă se află descrierea jocului „Romana“ figură de figură.

Noi o recomandăm cu toată căldura având convingerea, că ne va face bune servicii în propaganda culturală.

J. Mango.

Zece Maiu

*Un mândru craiu trimis de ceruri veni la noi din depărtări
Și l-a primit ca pe Mesia cu aleluia și cântări,
Un neam întreg în sărbătoare, cu flori, cu chiot și alaiu
În zori de zi de primăvară, în sfânta zi de zece Maiu.*

*Și craiul și-adună oștire ca'n alte vremi de viteji
Flăcăi cu pieptari ferecate, din văi, coline și câmpii,
Și ca Ștefan la Valea Albă, ca Mircea, Țepeș și Mihaiu
Porni să 'nfrunte semiluna în sfânta zi de zece Maiu.*

*A curs atunci atâta sânge din pieptul neamului cercat
Dar al robiei lanț de veacuri la Grivița l-au sfărâmat
Și din oțel dușman de tunuri cu sărbătoare și alaiu,
Incoronară primul rege în sfânta zi de zece Maiu.*

Coroana bine-cuvântată ce aruncase atâta foc
 Aduse țării fericire, aduse neamului noroc
 Și cu oțelul dela Plevna pe fruntea scumpei dinastii,
 Noi împletirăm mai departe ursita Mării României!

S'au adunat din nou flăcării la hora tunului nebun
 De ne-au sfântit din nou coroana în sânge și în glas de tun.
 Un neam întreg s'a strâns să pună cu sărbătoare și alaiu
 Pe cea mai strălucită frunte coroana dela zece Maiu.

Sfântită zi în val de sânge și'n hecatombe de flăcăi,
 Azi te sfintește întreg poporul din munți, câmpie și din văi.
 Azi admirăm coroana sfântă ce ne a lăsat-o zece Maiu
 Și ne rugăm să ne trăiască cel mai viteaz din lume craiu

Azi ne rugăm la tine Doamne ce-ai fost alături de noi
 Să'nvrednicești această țară în timp de pace și războiu,
 Ca mii de ani de-aci 'nainte să aibă'n frunte nobili crai
 Ce vor purta ca și strămoșii, coroana dela zece Maiu.

G. Bota

Poema celei necunoscute.

Cine știe în ce ungher răsleț de lume
 Împletești și tu — ca mine — visuri bizare...
 Și singură — cu 'nflorituri de gând în minte,
 Răsfoești cartea iluziilor amare —

Făclile nădejzii ți-ai aprins în suflet
 Și — tăcută — veghezi în pragul așteptării;
 Cum fac și eu când — nins de lumina lor —
 Aștept s'apari — ca Venus din apple mării —

Nu ne cunoaștem... și totuși — răslețe unde —
 Ființele noastre se caută prin lume...

(... Scoici aruncate în oceanul ei
 Și 'n care plâng aceleași dor'nși, fără nume...)

Dar poate gândurile noastre — pasări albe
 Se întâlnesc departe . . . undeva . . . în sbor.
 Și se ating la 'ntretăieri de drumuri . . .
 Și tresărim și noi de 'nșiorarea lor.

De-aceia une ori — ca 'ntr'un potop de lumini .
 Mai alb mi-i sufletul — și mai aproape ne simțim.
 Și mai viu ne năvălește dorul
 Să ne cunoaștem și să ne iubim. —

Gheorghe Popovici.

CÂNTEC

(In formă populară.)

Foaie verde de lalele,
 Mândră, gândurile mele
 Sue 'n cer și se fac stele
 Și de-acolo vin la tine
 Cu oftări și cu suspine.

Foaie verde nintă creată
 Vino bade ia mă 'n brațe,
 Vino, când e luna plină
 Sub cireș colo 'n grădină,
 Căci te-aștept cu drag și dor
 In umbriștea pomilor,
 Și te-aștept cu dor nespus
 Până-i luna la apus.

Foaie verde de cicoare,
 Mândră, inima mă doare
 Și-mi suspină de se frânge

Și n'am lacrimi de-a mai plânge,
 Și se sbate vai de ea,
 Cu în ghiare o păsărea.
 De aș avea cum nu mai este,
 Cal cu aripi, ca 'n poveste,
 Aș veni mândră, veni,
 Luna când ar răsări,
 O, venire-aș cu tot zorul
 Să mi unesc cu tine dorul,
 Foc cu foc să se 'mpreune
 In lucirea blândeii lune.
 Numai ea să ne privească,
 Numai ea să ne cunoască . . .
 In lucirea-i argintie
 Să trăim o vecinicie . . .

Stăpâniți de-acelaș dor
 In umbriștea pomilor.

Note și observări.

Cărți pentru bibliotecile școlare.

Este lucru cunoscut, că poporul nostru cetește puțin, fiindcă îi lipsește dorința de-a ceti și dragostea de carte. Nu e mirare deci dacă a rămas nepăsător și refractar. Dar această nepăsare față de carte nu se poate tolera și în viitor, deoarece unul dintre cele mai potrivite mijloace pentru răspândirea culturii este ceteria cărților și a ziarelor. Ori câtă trudă s-ar depune pe alte căi, rezultatul va rămânea problematic fără acest mijloc. Ca să-l putem împrieteni cu cartea se impune, ca mai întâi să cultivăm gustul de cetit. Și această educație trebuie să o începem din cei dintâi ani ai școlii primare. În acelaș timp însă va trebui să ne ocupăm tot așa de intensiv și de poporul adult, fiindcă altfel nu am putea obține un rezultat mai apropiat și complet.

Scopul indicat mai sus îl servesc bibliotecile rațional și bine întrebuințate. Ministerul Instrucțiunii prin Casa Școalelor a provăzut peste 30 de școli din județul nostru cu *biblioteci școlare* pentru tinerimea școlară. Și ar fi distribuit și mai multe dacă școlile ar fi solicitat cu insistență, ceea ce nu s'a făcut. Cu ocaziunea înființării celor 18 centre culturale le-a provăzut și pe aceste cu *biblioteci pentru adulți*, constatătoare din câte 260—270 volume de cărți prețioase.

Avem un bun început pentru cultivarea dragostei de carte a sateilor mici și mari. Depinde numai de felul cum vom ști să-i atragem și pe unii și pe alții, ca să țuizeze de cle, și să nu rămână închise în dulapuri cu cheile pierdute, acoperite de praf și cercetate numai de paiașeni.

Cu acest început nu ne putem mulțumi. Trebuie să avem la fiecare școală câte o bibliotecă și în câțiva ani le vom putea avea dacă fiecare școală va cere dela Casa Școalelor prin Revizorat. Și acest lucru nu reclamă trudă și ostencală. O simplă cerere și nimic mai mult. Să o facă deci toată lumea!

Bibliotecile primite an de an trebuie să le completăm și cu câteva volume de alte cărți potrivite. Aceasta se poate face în

contul bugetelor școlare, din venitul reprezentațiilor școlare ori alte mijloace. Noi atragem atențiunea și asupra *Tablouului* de mai jos a *cărților pentru bibliotecile școlare*, publicate de Directoratul General al Instrucțiunii Publice din Cluj sub No. 5000—1923

1. Anestin: Cum înveți stelele, edit. Casa Șcololor Bib. pop. științei, București. — 2. Aldem: Amundsen și polul sudic, Casa șcololor Bib. pop. științei, București. — 3. * * Alexandria, edit. Casa școl. Bib. pop. științei, București. — 4. Alexandru C. St.: Basme și poezii, edit. Sfetea Bucuroști. — 5. Andersen C. II.: Povestiri, edit. Socec, București. — 6. Andersen: Povești alese, edit. Bib. pt. toți, Alcalay, București. — 7. Bacalbașa I. L.: Povestea lui Ștefan cel Mare, edit. Cartea Românească, București. — 8. Bănățeanul I.: Fetița cu căpița roșie, edit. Cartea Rom. București. — 9. Bănățeanul I.: Motanul încălțat, edit. Cartea Românească București. — 10. Bănățeanul I.: A fost odată, edit. Cartea Românească, București. — 11. Bănățeanul I.: Basme alese pentru copii, edit. Cartea Românească. — 12. Bănățeanul I.: Cenușereasa, edit. Cartea Românească, București. — 13. Biblioteca copiilor: Intâmplări din viața Domnitorilor români, edit. Tip. „Ardealul“, Cluj. — 14. Biblioteca copiilor: Intâmplări din viața Doannelor și Domnițelor române, edit. Tip. „Ardealul“, Cluj. — 15. Biblioteca copiilor: Două povești istorice, edit. Tip. „Ardealul“, Cluj. — 16. Biblioteca copiilor: Alexandru Lăpușneanu, edit. „Ardealul“, Cluj. — 17. Biblioteca copiilor: Povești alese, Partea I., edit. „Ardealul“, Cluj. — 18. Povești alese, Partea II., edit. „Ardealul“, Cluj. — 19. Biciulescu M.: Istorioare morale, edit. Cartea Românească, București. — 20. Biciulescu M.: Invățăminte prin imagini, carte cu chipuri, edit. Cartea Românească, București. — 21. Dr. A. Bogdan: Cânteece de copii și jocuri, edit. Ciureu, Brașov. — 22. Butnariu V. G.: O vorbă de-a bunicii, edit. Ciureu, Brașov. — 23. Burnet H. Fr.: Lordul cel mititel (pentru copiii dela oraș), edit. Bib. Căminul H. Steinberg, București. — 24. Căcoveanu Ștefan: Floarea soarelui, edit. Bib. pop. a Asociațiunei, Sibiu. — 25. Caraivan N.: Povești de pretutindeni, edit. Socec, București. — 26. Caraivan N.: La șezătoare, povești și snoave, edit. Cartea Românească, București. — 27. Carmen Sylva: Poveștile Peleşului, edit. Bib. Cartea Rom., București. — 28. Cassvan Sarina: Iarna, prelucrare după Ric Cromer, edit. Socec, București. — 29. Cassvan Sarina: Primăvara, prelucrare după Ric Cromer, edit. Socec, București.

Ș T I R I

Serbarea zilei de 10 Mai.

Ziua de 10 Maiu, sinteza tuturor sărbătorilor noastre naționale, s'a serbat—ca în întreagă țara — și în județul nostru cu solemnitate și elan. Aniversarea împlinirii unei jumătăți de veac dela începutul independenței noastre a umplut de mândrie sufletul fiecărui Român și progresul realizat pe terenul celei mai de căpetenie condiții de propășire națională: libertatea a întărit în suflete încrederea în vitalitatea Neamului românesc. Aceste două simțiri sufletești au fost simțite de Români mai puternic ca oricând la data de 10 Mai.

Fixând această îmbucurătoare constatare, trec la rolul de cronicar și înregistrez manifestările de cari am cunoștință.

În Zălau.

La ora 10 a. m. a fost Te Deum în Piață, la care au asistat toate autoritățile civile și militare, școalele, o companie de onoare din Bat. 7 V. M. și numeros public din toate straturile societății. Te Deumul a fost celebrat de Sf. Sa Păr. Protopop Trufașiu din Zălau.

După Te Deum a fost festival în sala teatrului orașenesc. Programul a fost format din puncte de muzică, coruri și declamări, date de orchestra militară și școalele din locali-

tate. Punctul principal al programului l'a format conferința dlui profesor V. Bărbat dela Universitatea din Cluj delegatul „Extensiunii Universitare“ și al „Astrei“.

A vorbit foarte instructiv și în aceeași vreme interesant despre importanța independenței pentru noi Români din punct de vedere sociologic. Conferința a fost urmărită cu atenție neșpus de mare și răsplătită cu aplauze.

Di profesor Maticșanu, secretarul desp. contral al „Astrei“ din Sălaj a mulțumit dlui conferențiar în numele despărțământului pentru frumoasa conferință.

După desfășurarea programului a fost recepție oficială la Prefectură, primită de dl subprefect al județului Dr. Iuliu Pop și de dl comandant al garnizoanei Colonel Cloaje. La recepții și-au exprimat sentimentele de devotament față de Tron și guvern toți șefii autorităților locale.

La ora 13 a fost o agapă intimă la restaurantul Transilvania. Seara întreg orașul a fost frumos iluminat. Retragere cu torțe, din cauza furtunii care era la ora 9 seara nu s'a ținut.

În Șimleu.

Programul serbării de 10

Mai a fost vast. După Sf. Liturghie, la care am avut sublima plăcere de a asculta „Pricasna“ cântată de artistul Septimiu Chirvai — a urmat defilarea cercetașilor și a tuturor elevilor dela Liceul S. Bărnuțiu, Școala normală de fete „Domnița Ileana“ și școala primară.

La orele 11, în sala teatrului, s'a predat programul sorbării în care precumpăniuan corurile măestrului Emil Molnar, apoi declamări și danțuri naționale, și conferința dlui prof. Emil Lobonțiu, care utilizând memoriile Regelui Carol, trece în revistă evenimentele dela unirea Principatelor până la încoronare. Scara a avut loc concertul basului Septimiu Chirvai.

(„Gazeta de Duminecă“).

In Carei.

Te-Deum la toate bisericile. Cel oficios la capela ortodoxă, Te-Deum-ul a fost cel mai solemn moment al zilei. Bisericile bine împopulate au manifestat pretutindeni iubirea de neam și țară și ferbinți rugăciuni pentru însănătoșarea glorioșului nostru rege. A urmat apoi la Teatrul orășenesc conferința dlui Colonel Bengliu, conferențiarul Universității liberă din Oradea-Mare care a arătat cu claritate și dibăcie desfășurarea evenimentelor războiului independenței noastre. Din programul vast, remarcăm jucarea piesei „Ileana Cosinzecana“ de către elevele școlii secundare din localitate.

(„Graiul Neamului“).

In Jibou.

Măreța zi a fost anunțată

locuitorilor prin cele 3 bubuituri de trease date la ora 6 dimineața de către Plutonierul Major Colția.

Toate casele și edificiile publice au fost împodobite cu drapele naționale.

În mijlocul pieții a fost ridicat și împodobit cu verdeată baldachinul unde avea să se celebreze Sf. Liturghie.

La ora 9 luncă multă din Jibou și jur se adunase la locul destinat pentru sorbare. Dcla minele de cărbuni din Lupoaia sosesc 200 minieri cu drapele naționale și muzica din Jibou care îi așteptase la marginea Jiboului.

Apoi sosesc autoritățile, intelectualii și aproape toți meseriașii și comercianții din Jibou.

La ora 9 jum. începe serviciul Dzeesc celebrat de către S. S. Preotul L. Sima, preotul din Rona și preotul din Pop-telec.

În decursul Liturghiei când s'a pomenit numele M. S. Regelui, muzica intonează Imnul Regal și se dau 3 bubuituri de trease.

După Te-Deum Dl Preot L. Sima predică despre însemnătatea zilei și credința strămoșilor, după care urmează producțiunea școlară.

1. Imnul Regal, cor 2 voci, când alte 3 bubuituri de trease s'gudue văzdului.

2. Directorul școlii primare vorbește publicului despre însemnătatea sărbătorilor naționale și ziua de 10 Mai.

După încheere, din sute de piepturi, au răsunat cuvintele: să trăiască Patria. Regele și Armata.

3. S'au executat apoi mai multe coruri și declamări de către elevii școalei primare.

După coruri și declamări urmează defilarea. Doi jandarmi călări, după ei urmează plutonul format din elevii școalei primare, restul școalei primare, școala de ucenici, Poliția, Clubul civil, Minerii și sătenii din jur.

La ora 21 producțiune teatrală.

1. O mică piesă de către 4 elevi.

2. „A fost odată“ piesă teatrală în 3 acte de N. Țăntăriu.

3. „Țiganul în căruță“ dialog comic, după care a urmat joc până la ziuă. („Meseșul“).

In Santău.

Serbarea s'a început la orele 9 cu slujba religioasă oficiată în mijlocul pieții de către M. on. D. Teodor Bohățiel protopop, la sfârșitul căreia s'au rostit rugăciuni pentru Rege. După serviciul divin s'a cântat „Imnul Regal“. După aceea Dl notar Vasile Pop cu cunoștință profundă istorică a scos în relief evenimentele mai însemnate ale Unirii Principatelor, proclamarea independenței, încoronarea Regelui Carol, unirea noastră cu țara mamă și încoronarea Regelui Ferdinand I.

Programul festivalului copiilor de școală din Santău și a comunelor din jur a fost poezii, cântece și jocuri naționale. După masă la orele 16 s'a predat și piesa teatrală „Casa fermecată“ și alte punete. („Meseșul“).

In Simian.

S'a celebrat Te-Deum-ul în

toate bisericile. La finca serviciului divin autoritățile, poporul și elevii școalelor primare s'au adunat într'o sală de învățământ împodobită cu flori. Programul serbării s'a început cu intonarea Imnului Regal de către elevii celor patru școli din loc. Apoi au urmat poezii patriotice și cântări naționale pe 2 voci. În urmă Dl inv. dir. Hoblea Gavrilă a rostit o cuvântare, relevând însemnătatea istorică a zilei de 10 Maiu. După masă școlile împreună cu intelectualii și poporul din comună au aranjat o excursiune în pădurea din apropiere, unde copiii au dansat jocuri naționale precum Hora, Sârba și Ardeleana stărnind admirația celor prezenți. În fine s'au făcut diferite întreceri.

(Sentinela dela Vest)

Aviz. Dnii absolvenți ai școalei normale din Gherla, anul 1907, (cei cu patru cursuri) sunt invitați a-și anunța în timpul cel mai scurt adresa Dlui Vasile Chintoanu, Cluj Strada Hașdău No. 48; aceasta în vederea convenirii de 20 ani.

Transferările în învățământul primar fiind terminate, se vor publica în „Monitorul Oficial“.

Deasemenca se vor publica locurile rămase vacante în urma acestor transferări, pentru ca tinerii absolvenți ai școalelor normale să-și poată alege locuri în învățământ pe ziua de 1 Iulie.

Cursurile de vară ale Universității Populare. Cursurile

Universității Populare „N. Iorga“ din Vălenii-de-Munte, anul acesta se va ține dela 15 Iulie la 15 August 1927.

Vor fi cursuri speciale de limba română pentru minorități.

Inscrierile se fac la sediul Ligei Culturale, Strada Banul Mărăcinc 1, cu începere de azi, de unde se pot lua și orice relațiuni.

Mg.

Anuarul Școlii Normale „Vasile Lupu“ din Iași. — Atragem atențiunea corpului didactic asupra apelului de mai jos și recomandăm anuarul cu toată căldura ca pe o carte bună și folositoare.

Domnule Revizor,

Corpul profesoral al Școlii Normale „Vasile Lupu“, sub impulsul unei constante preocupări de bunul mers al învățământului, a luat hotărârea să publice un anuar pedagogic, cu următorul scop:

1. Să țină în curent cu informațiile pedagogice, științifice, culturale din cursul unui an pe foștii normaliști, răspândiți ca învățători în toate colturile țării.

2. Să prezinte învățătorilor în studii și articole, scrise anume pentru ei, aspectul și soluțiile probelor dictate la ordinea zilei.

3. Să dea prin recenzii indicații despre cărțile noi apărute, precum și despre calitățile și defectele manualelor didactice de curs primar și normal.

4. Să indice învățătorilor lista cărților bune de citit pentru

ei, precum și a aceloră bune de recomandat sătenilor.

5. În sfârșit să se întrețină strânse relații culturale între foștii elevi și profesorii acestei școli, menținându-se reciproc într'o atmosferă de frumoase preocupări intelectuale.

Pentru acest an, învățătorii vor găsi în anuar printre alte studii, următoarele: „Rolul învățătorului la sate“ de I. Simionescu, profesor universitar; „Didactica Științelor fizico-chimice“ de D. Cădere; „Istoriul Școlii normale „Vasile Lupu“, epoca Velini“ de V. Petrovanu; „Directive pedagogice“ de Dr. S. Bărsănescu; „Învățământul limbii franceze în școlile normale“ de M. Bantaș; „Problema împodobirii claselor“ de Radu Manolin; „Cronica geografică, de I. Rick; „Cronica matematică, de M. Botez; „Cronica agricolă, de N. D. Cojocaru; „Informații și comunicări, de Gh. Ghibănescu, M. Costăchescu, I. Tufescu, Pavel Sorin; rezumatul conferințelor ținute de personalități marcante ale culturii românești la școala noastră; recenzii de manuale didactice de curs primar; discuții cu privire la metodică religiei, limbii române, caligrafiei, desenului, lucrului manual, muzicii, etc.

Domnule Revizor, v'am dat toate aceste lămuriri, ca să vedeți întru-cât anuarul nostru vă poate fi de folos și vi-l recomandăm cu speranța că preocupările pomenite mai sus nu sunt numai ale noastre, ci ale multora dintre învățători și că, mai ales vor deveni ale între-

gului corp de dascăli din țara românească.

Anuarul se tipărește în cursul lunii Maiu, și apare în 1500 exemplare. Costul unui exemplar, care va conține peste 200 pagini, cu ilustrații în afară din text, este de 100 lei. Bani se pot triumite chiar de pe acum școalei normale „Vasile Lupu” Iași.

Direcțiunea Școlii Normale
„Vasile Lupu”.

Domnule Revizor,

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că a apărut în editura librăriei noastre lucrarea numită „Oglinda Școlarului”, carnet de note, observațiuni și sfaturi, atât pentru elevii de curs primar cât și pentru cei dela școalele de ucenici și adulți alcătuită de d-l P. Gheorghesa, inspector școlar și publicist.

Această lucrare, întocmită după noile principii pedagogice, se impune prin originalitate, varietate de materii, simplitate și atracțiune în expunere.

Atât autoritățile școlare superioare, cât și oamenii de școală au cuvinte elogioase pentru „Oglinda Școlarului”.

Ea este aprobată de Onor.

Minister de Instrucție cu ordinul No. 99445--1926.

Această lucrare este un excelent îndrumător al școlarului și un bun axiliar al învățătorului.

Totodată ea servește și de carnet de identitate atât pentru elevii de curs primar cât și cei dela cursurile de adulți și școalele de ucenici.

Felul original în care a fost alcătuită „Oglinda Școlarului”, o pune în fruntea tuturor lucrărilor de acest soi.

Din parte-mi am făcut toate sacrificiile ca această lucrare să apară în cele mai excelente condițiuni de tipar și înfățișare.

Prețul e cât se poate de modest: 8 lei exemplarul.

La comenzi până la 50 exemplare, se acordă 15 la sută rabat, dela 50 exemplare în sus 20 la sută rabat, dela 100 exemplare în sus 25 la sută rabat.

Fiind încredințat că veți înzestra elevii școalei Dvoastre cu folositoarea călăuză „Oglinda Școlarului”, aștept prețioasele Dvoastre comenzi, și vă salut,

Cu deosebită stimă
„LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ
V. Ionescu — Piatra-Neamț

PARTEA OFICIALĂ

In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientos, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 793—1927.

„Prevenitorii temporare“ pentru copiii debili.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Ministerial Sănătății și Ocrotirilor Sociale, cu No. 10.828—1927, făcând un călduros apel către toate Comitetele școlare de pe teritoriul nostru, să sprijinească aceasta operă înălțătoare pentru protecțiunea copiilor de școală comunicându-ne până la 20 Maiu a. c. sumele ce pot dona spre acest scop.

„Domnule Revizor, pentru protecțiunea copiilor de școală debili, prin trimiterea lor pe timpul verii în colonii de vacanță, în regiunile muntoase și la mare, organizându-se așa numitele „prevenitorii temporare“ Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale încă din August 1926 s a dresat Inspectorilor generali sanitari, șefi de regiuni sanitare, și medicilor primari de județe, pentru organizarea acestor colonii. Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale intenționează, ca în timpul verii să ia copii debili din localitățile de șes și să-i țină în regiuni muntoase, iar pe copii, cari ar avea nevoie, să-i ducă la mare, pentru a se folosi de binefacerile curei maritime, și cum fondurile pe cari Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale le pune la dispoziție spre acest scop sunt insuficiente, pentru a se da posibilitatea unui număr cât mai mare de copii debili să profite de aceste colonii. Am onoare, Domnule Revizor școlar, să vă rog să binevoiți a face tot posibilul ca comitetele școlare din județul Dvoastră, să vină în ajutorul copiilor debili din jud. S voastră, contribuind cu o sumă oare care la aceasta operă medico-socială, pe care o organizăm și a cărei mare importanță ored, că este zădarnic să o mai arăt. Sunt încredințat, Domnule Revizor școlar, că veți pune tot sufletul și inimoșia pentru reușita însărcinării pe care vă rugăm să vi o luați. Dacă credeți nimerit, vă puteăi adresa nu numai comitetelor școlare, ci și diverselor instituții de credit, societăți etc. cari convonse de binefacerile operii ce o întreprindem, ar binevoi să vă dea concursul material. Vă rog deci ca de urgență, să

binevoii a ne comunica suma pe care o puneți la dispoziția Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale pentru acest scop și pentru care vă mulțumim anticipat. Române în seama noastră a întocmi programele muncii, a vi le comun ca și a ne pune de acord. — p. Ministru: ss. Indiscifrabil p. Director: ss. Dr. G. Dimitrescu Manuk“.

Zălau, la 21 Aprilie 1927.

No. 1490—1927.

Cursuri de vară pentru învățătorii stagiați și minoritari.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii No. 64212—1927, punându-le în vedere celor interesați, să-și înainteze cererile de urgență, cel mai târziu însă până la 5 Iunie a. c.

„Domnule Revizor, Conform Art. 122 al. 3 și art. 323 al. 2 din legea învățământului primar și normal primar și art 306 din regulament, Vă facem cunoscut, că Ministerul a aprobat ca anul acesta să se țină următoarele cursuri de vară:

I. Curs de învățători stagiați, absolvenți de gimnaziu și care au 2 ani de suplinire efectivă în învățământul primar, după absolvirea gimnaziului, sau a patru clase normale.

Aceste cursuri se vor ține pe lângă școala normală de băieți Piatra Neamț și școala normală de fete Iași.

La cursuri se va preda: Limba română, aritmetică, geometrie, contabilitate, geografie și istoria românilor, Șt. naturale cu aplicațiuni la cultură și industrie, în vederea aplicării acestor științe la școala primară, științele fizice, comerț și lucru manual; iar pentru învățătoare și lucru de mână și gospodărie. La aceste cursuri nu vor fi admiși decât numai acci suplinitori cari vor avea pe lângă patru clase secundare sau normale și doi ani de suplinire efectivă și vor fi recomandați de DVs, ca fiind bine notați la inspecții, cu purtări bune și aptitudini pentru cariera de învățător. Sub nici un motiv nu vor fi primiți cei cari nu îndeplinesc aceste condițiuni. Cei cu studii mai puține, își vor completa patru clase secundare prin examene particulare, la licee și nu vor putea fi primiți până atunci la aceste cursuri. După normele de mai sus veți întocmi un tablou cu cei cari au dreptul să urmeze aceste cursuri purtând avisul Dvs. și pe care-l veți trimite apoi Ministerului, prin inspectoratele regionale, cel mai târziu până la 10 Iunie a. c. făcând tablou separat pentru fete

și băieți, cererile vor fi trimise de Revizorat până la 5 Iunie.

b) Cu învățătorii stagiați cari au patru clase secundare, 4 ani de suplinire efectivă în învățământul primar și cari au urmat în anii precedenți cursul I cu bun rezultat. Cursurile se vor ține tot la școala Normală de băieți Peatra Neamți pentru băieți și la școala normală de fete Iași pentru femei.

Toți acești învățători vor continua cursurile de cultură generală în număr mai restrâns de ore, dându-se precădere pregătirii lor practice: Pedagogia (educația intelectuală, normală fizică și estetică a copiilor din școlile primare) didactică generală, metodele speciale, practică pedagogică. Ca și pentru cei menționați mai sus, își vor înainta cererile revizoratului școlar, însoțite de certificate doveditoare că au urmat la primul curs cel mai târziu până la 5 Iunie; iar tablourile întocmite de revizoratul școlar vor fi înaintate Ministerului prin Inspectoratele regionale cel mai târziu până la 10 Iunie. Repartizarea la cursuri se va face de către Minister.

II. Cu învățătorii cari funcționează la secțiunile de altă limbă a școlilor de stat și se vor ține pentru bărbați la școala normală băieți din R. Vâlcea, iar pentru femei la școala normală fete Câmpulung (Muscel). La aceste cursuri se va preda: Limba română, geografia și istoria românilor și dreptul constituțional conform art. 307 p. f. din regulamentul legii.

La aceste cursuri vor fi obligați să urmeze toți învățătorii titulari dela școlile de stat, cari au fost respinși la examenele de l. română ținute în anii precedenți, acci cari deși reușiți la acele examene au dat dovadă cu ocaziunea inspecțiunilor, că nu posed în deajuns limba română, precum și acei dintre învățătorii dela școlile confesionale minoritare, cari vor voi asemenea cursuri.

Cererile pentru cea dintâi vor fi trimise la rev. școlar cel mai târziu până la 5 Iunie; iar cei din categoria II-a pentru cari frecventarea cursurilor este obligatorie vor fi trecuți pe tablou din oficiu de către revizorat. Aceste tablouri vor fi înaintate Ministerului prin Inspectoratele regionale, cel mai târziu până la 10 Iunie.

După terminarea cursurilor toți candidații vor depune examen conform prevederilor regulamentului.

Cursurile vor începe la 10 Iulie și se vor termina la 31 August.

Candidații vor avea locuință și întreținere în internatul

școalei normale. Rația de hrană zilnică va fi de 15 lei din partea Ministerului și 20 Lei din partea cursistului; întrucât aceste cursuri sunt în interesul lor.

Pentru transportul pe C. F. R. s'au făcut demersurile necesare.

Dat fiindcă începutul cursurilor la data arătată depinde de îndeplinirea tuturor formalităților la timp, vă atragem atențiunea să executați instrucțiunile din prezentul ordin spre a nu fi puși în neplăcuta situație de a lua măsuri în consecință. Dir. general ss., Indescifrabil. Subdirector: ss. Indescifrabil*

Zălau, la 25 Maiu 1927.

No. 1500—1927.

Dispoziții privitoare la examenele de absolvire, de clasă și încheierea anului școlar.

În conformitate cu dispozițiile Art. 99 din Regulament, anul acesta se vor da examene de absolvire cu elevii de clasa a VII-a.

Pe lângă dispozițiile cuprinse în regulament, relativ la ținerea acestor examene, comunicăm, spre conformare cele ce urmează:

Comisiunea de examinare se compune din toți învățătorii școalelor, cari dau împreună examenul, iar la școlile cu mai mulți de 4 inv. cari în sine formează un centru de examinare, din învățătorii școalei respective.

Examenele se încep cu probele în scris din limba română și matematici. Subiectele acestor probe se aleg de comisiunea de 3, care le va și controla și va da la urmă fiecare membru câte o notă scrisă și semnându-o.

Din aceste note se va forma media. Din limba română se va alege o probă de compunere, iar din matematici o problemă compusă din geometrie — aritmetică.

Pentru fiecare lucrare candidatul va primi câte-o coală de hârtie, provăzută sus cu sigilul școalei respective.

Probele în scris nu sunt eliminatorii (candidații nereușiți sunt admiși la examenul oral.)

Proba practică constă dintr'o lucrare scurtă în atelier sau în grădina școalei. Aceasta nu se clasifică. După terminarea probelor scrise și practice, urmează exame-

nul oral. Examinarea se face de învățătorul de clasă.

Membrii Comisiei încă pot pune întrebări. Răspunsurile se clasifică de fiecare membru al comisiei și din totalul notelor se formează media generală. La clasificare se vor avea în vedere instrucțiunile publicate în revista „Șc. N.” No. 11—12—1926 pag. 211. În statorirea mediilor se va ținea seama și de notele de peste an.

La zi se pot examina 25—30 elevi. Examenul de absolvire, peste tot, are scop de verificarea cunoștințelor generale și maturitatea elevilor.

După terminarea examenului Comisiunea va încheia proces verbal separat pentru fiecare școală în registrul de inspecții, în care se va trece tabloul candidaților cu notele obținute din toate obiectele. Câte un proces verbal se va înainta revizoratului școlar prin președintele examenului. Spre acest scop fiecare învățător de clasă va întocmi mai înainte tabloul elevilor săi cu toate obiectele, conform matricolei, urmând că la examen să treacă numai notele.

Probele scrise se vor păstra în archiva școlii respective, timp de un an.

Fiecare învățător de clasă se va prezenta la centrul de examinare, cu registrul de inspecții; registru catalog; registru matricolă; tabloul elevilor și hârtie sigilată pentru probele scrise.

Examenele de absolvire se dau dela 1—15 Iunie. Școlile interesate se vor anunța despre data și locul examenului.

În 18 Iunie încep examenele de clase, care țin câte o zi pentru fiecare învățător. La școlile cu clase paralele (secția română și maghiară) se pot ținea deodată, în sale separate. Examenele durează 4 ore cu recreațiile reglementare.

La examene se vor invita autoritățile locale și părinții.

Examenele de religie încă se vor ținea deodată cu examenele din celelalte studii, chiar și atunci dacă acest studiu s'a predat de către preot. Despre data examenului se vor anunța necondiționat și preoții. Dacă preotul — fiind catechet — nu se prezintă la examen,

examinarea religiunii o va face comisiunea.

Autoritățile bisericești n'au voie să fixeze alte termene pentru examenele de religiune, decât cele statorite de autoritățile școlare.

La 29 Iunie a. c. se va ține încheierea solemnă a anului școlar cu o serbare cuvenită, în fața autorităților locale și a părinților.

Atragem atențiunea tuturor învățătorilor; să-și încheie până la aceea dată toate registrele și să termine toate lucrările administrative, căci alfel nu se vor elibera chitanțele de plată pe lunile Iulie—August.

Zălau, la 26 Maiu 1927.

I. MANGO, rev. școlar.

Comitetul școlar al județului Sălaj.

No. 394—1927.

Inalntarea conturilor de gestiune restante pe 1926.

Ca urmare ordinului nostru No. 394.—1927 publicat în revista „Șc N.” No. 5—6 a. c. punem în vedere tuturor comitetelor școlare, cari n'au executat la termen acel ordin, să înainteze *imadiat conturile de gestiune pe 1926.*

Totodată atragem atențiunea dlor președinți și secretari ai comitetelor școlare, să se îngrijească de *timbrarea legală a actelor justificative și plățirea taxelor cuvenite la organele fișcale competente (taxe de înregistrare), căci la caz contrar vor fi amendați și obligați la plățirea taxelor ce lipsesc.*

Zălau, la 25 Maiu 1927.

Prefect Președinte:

(ss) Dr. N. Cristea.

Contabil:

(ss) D. Mărgineanu.

Asociația Învățătorilor din județul Sălaj**Statutele****Căminului Învățătorilor din jud. Sălaj.****CAP. I.***Inființarea și numirea fondului.*

Art. 1. Se înființează prin contribuțiune de către învățătorii dela școlile primare de stat din jud. Sălaj, un fond cu scopul de a ridica un cămin pentru fii de învățători, studenți la școlile secundare din județul Sălaj.

Acest fond va purta numele de „Fondul Căminului Învățătorilor din jud. Sălaj“.

CAP. II.*Scopul.*

Art. 2. Scopul Căminului, care va forma proprietatea inalienabilă a învățătorilor dela școlile primare de stat din acest județ, este de a da ajutor moral, patriotic și material copiilor membrilor de drept ai Fondului Căminului, cari vor urma la vreuna din școlile de orice categorie din județ suprapuse școlilor primare și vor dovedi purtare morală bună și progrese în studii.

Art. 3. Pe lângă acest scop general, Căminul Inv. din jud. va adăposti o bibliotecă și un muzeu pedagogic al Asociației Inv. Tot aici se va pune la dispoziție o cameră corespunzătoare pentru întrunirile și ședințele Comitetului Asociației, precum și o cameră pentru învățătorii cari descalecă aici, pentru a avea loc de dormit pentru una-două nopți.

Art. 4. Numirea este: Căminul Învățătorilor din județul Sălaj.

CAP. III.*Mijloacele de susținere.*

Art. 5. Pentru augmentarea fondului și pentru întreținerea în stare bună a edificiului și a mobilierului, ca mijloace vor fi:

a., Cotizația fundațională de 1200 Lei dela fiecare învăț-tular, resp. cu examen de capacitate, care funcționează la vre-o școală primară de stat din județ. Aceștia sunt membrii de drept ai fondului.

b., 40% din venitul anual curat al Asoc. Inv. din jud.

- c., Interesele capitalului neatacabil.
- d., Tot spre acest scop se vor întrebuița taxele anuale ale tinerilor solvenți, primiți în internat.
- e., 5% a bugetului aprobat a școalelor primare din județ în timp de 5 ani, cu aprobarea Com. școl. jud.
- f., Ajutorul ministerului instrucțiunii.
- g., Donațiuni și legate.
- h., Alte eventuale venituri.

CAP. IV.

Administrarea fondului.

Art. 6. Fondul se administrează de un Consiliu de administrație și de Comisia Cenzorilor.

Art. 7. Membrii Consiliului de administrație sunt: 5 membri din partea Com. Central al Asoc. Inv., Comisia Cenzorilor; delegații aleși în Consiliul General al Asoc. Generale; președinții subsecțiilor de plasă, precum și administratorul Căminului Învățătorilor.

Art. 8. Tot membru al Consiliului de administrație se consideră: președintele, vicepreședintele, primsecretarul și Consierul Asoc. Inv. jud. Președinte al Consiliului de administrație este președintele ori substitutul său, secretar este primsecretarul Asociației Inv. din județ.

Membrii consiliului de administrație se aleg pe timp de trei ani.

Art. 9. Consiliul de administrație ține ședințe de câteori se ivește trebuința. În aceste ședințe:

a., Stabilește proiectul de buget pentru Internatul Căminului Învățătorilor.

b., Stabilește condițiile de primire a tinerilor în internat, an de an.

c., În baza propunerilor făcute de Comisia Cenzorilor și de Administratorul Căminului se pronunță asupra cheltuelilor neprevăzute în buget și cari sunt neapărat trebuincioase pentru internat, cerând aprobarea adunării generale.

d., Supraveghează și se interesează asupra sporului în studii a tinerilor primiți în internat.

e., În cazuri mai grave disciplinare aduce sentință față de elevii din internat.

(Va urma)